

Міністерство культури України
Національна бібліотека України для дітей

ЗОРЯНА феєрія

Олеся Бердника

Інформаційний бібліографічний список
для організаторів дитячого читання
до 90-річчя від дня народження видатного
українського письменника-фантаста О. П. Бердника

Київ – 2016

Міністерство культури України
Національна бібліотека України для дітей

Зорана феєрія Олеся Бердника

Інформаційний бібліографічний список
для організаторів дитячого читання до 90-річчя від дня народження
видатного українського письменника-фантаста О. П. Бердника

Київ – 2016

ББК 91.9:84

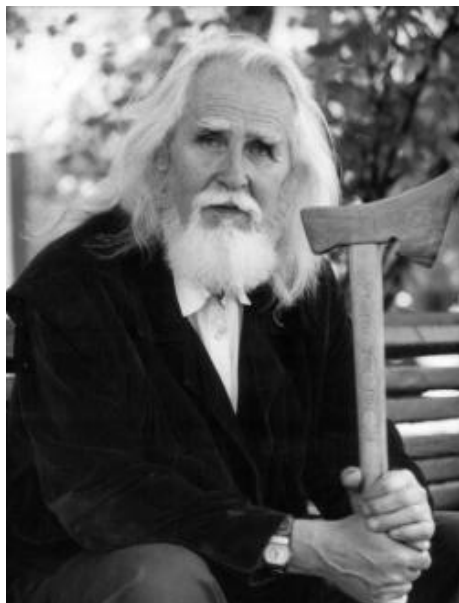
З 86

УДК 016:821

Відповідальна за випуск А. І. Гордієнко
Матеріал підготувала В. М. Красножон
Літературний редактор В. Я. Полисаєва

Зоряна феєрія Олеся Бердника : інформ. бібліогр. список для організаторів дит. читання до 90-річчя від дня народж. укр. письменника-фантаста О. П. Бердника / Нац. б-ка України для дітей ; уклад. В. М. Красножон. — Київ, 2016. — 36 с.

Посібник включає біографічну довідку, список літератури та ресурсів мережі Інтернет про життєвий і творчий шлях Олеся Бердника, хронологічну таблицю основних дат його життя та діяльності, цитати відомих діячів про митця, крилаті вислови, вікторини, головоломки та кросворди на допомогу вивчення творчості письменника в школі.

*«Пестили мене Предивні руки
Формувала Мова-дивина
З мелодійних янголиних звуків
Ткалась пісня Духу чарівна
Наливались силою рамена
Обрій зору ширився і ріс...
І тоді КРИЛАТИЙ ГЕНІЙ в мене
Увійшов і до зірок поніс...».*

Олесь Бердник

Пробісний зоряного бурю

У 2016 році минає 90 років від дня народження Олесья Павловича Бердника — людини неординарної і героїчної долі, визначного українського письменника-фантаста другої половини ХХ сторіччя, філософа, футуролога, актора, художника, композитора, дисидента, непримиримого борця за свободу і права людини, ерудита європейського масштабу, одного з тих духовних лідерів, які заклали фундамент української незалежності нашого часу. Саме для тих, чия юність, час духовного формування та шукань припала на шістдесяті-вісьмидесяті роки, живого планетою був світ, створений цією культовою постаттю у жанрі фантастичної літератури.

Бердник Олесь (Олександр) Павлович народився 27 листопада 1926 року в селі Вавилове Снігурівського району Херсонської (нині Миколаївської) області. У 1930 році сім'я Бердників переїхала в село Кийлів Бориспільського району Київської області, де майбутньому письменникові випало винести сталінський голодомор 1932-1933 рр. та пережити німецьку окупацію. Вісім класів закінчив у селі Бурти Кагарлицького району. Від неминучої загибелі під час голоду 30-х років родину Бердників урятував батько — коваль Павло, який ремонтував техніку в колгоспі, отримуючи продукти харчування. Саме він став першим духовним учи-

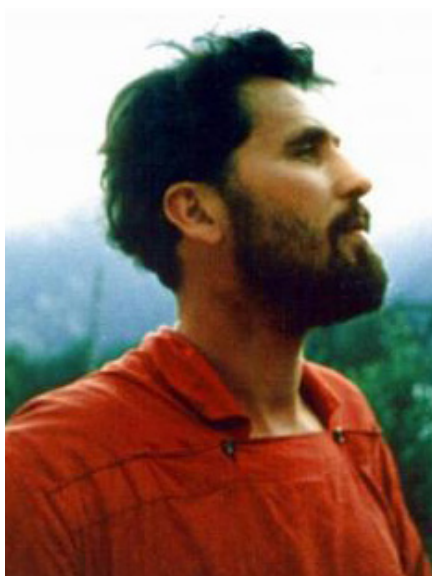
телем Олеся, і пізніше збірка сам-видавних поезій отримала назву «Блакитний коваль». В роки дитинства і юності О. Бердника поєднувалася висока поезія і трагічна буденність, читання Ж. Верна, Г. Уеллса, В. Владка, О. Беляєва, мрії про космічні польоти і офіційне славослів'я вождям, що лунало на кожному кроці. Після повернення радянських військ на Київщину, сімнадцятирічним юнаком Бердник 1944 року іде добровольцем на фронт. Бере участь у боях, як військовий підривник-мінер часто ходить поряд зі смертю. Далі — поранення, шпиталь, демобілізація. Після війни навчається у Київській театральній студії при драматичному театрі імені Івана Франка, після закінчення якої певний час працює

актором у театрі. Проте перспектива стати професійним актором у суспільстві примусового лицедійства зовсім не приваблювала його. Олеся Павлович починає співпрацювати в якості журналіста і публікуватися в українській періодичній пресі, стає відповідальним секретарем у редакції місцевої газети м. Галича. Виступивши проти політики у сфері культури та мистецтва, яку проводив перший секретар ЦК України Л. М. Каганович, та відмовившись брати участь у запланованому цькуванні негодних письменників-бунтівників, він сам попав під удар і 24 жовтня 1949 року був заарештований і звинувачений в контрреволюційній агітації та ворожій діяльності проти державного ладу СРСР, паплюженні постанов партії і уряду, дискредитуванні вчення Леніна-Сталіна, компрометації колгоспних засад. За це зовсім молодого ще Олеся було засуджено на десять років тюрмної ізоляції у виправно-трудовах таборих та п'ять років заслання, хоча жодного із цих звинувачень Бердник не визнав. У таборих він пройшов усі кола катівського пекла. Писати почав у засланні. Юнача туга за Україною виливалася у віршах, пісенних рядках, прозі, які вселяли віру в прийдешню свободу. Невдалі спроби втечі та волелюбний характер призводять до збільшення строку ув'язнення за статтю «Контрреволюційний саботаж». Письменник потрапив під так звану «беріївську затримку», коли

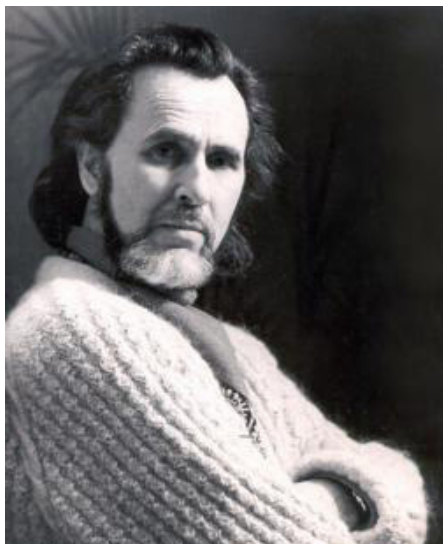

була проведена амністія кримінальних в'язнів, а звільнення політичних було «затримано». Лише в 1956 році, коли за ініціативою Хрущова почався масовий перегляд справ несправедливо засуджених, з нього було знято політичні звинувачення та звільнено. Спочатку Бердник намагається якось знайти себе в новій ситуації, працює будівельником, художником, керівником палацу культури в одному з провінційних містечок. Потім зважується і надсилає до видавництва «Радянський письменник», написану ще у в'язниці фантастичну повість «Поза часом і простором». За два місяці 1957 року книга побачила світ — і розійшлася миттєво. Перший успіх окрилив молодого письменника — він вирішує спробувати створювати сатиру на режим у формі науково-фантастичних творів.

З цього часу, повернувшись в Україну, Бердник розгортає активну літературну діяльність, яка принесла письменнику справжнє, заслужене визнання. Так народився вітчизняний фантаст-опозиціонер. 1958 року його приймають до Спілки письменників СРСР. У розквіті життєвих сил він багато пише, в тому числі й статті і лекції з футурології, регулярно видається, його насичена творчість має незмінний успіх. Це збірки науково-фантастичних оповідань, романів, історичних повістей, філософських феєрій «Людина без серця», «За чарівною квіткою» (1958), «Шляхи титанів», «Привид іде по землі» (1959), «Стріла часу»

(1960), «Серце Всесвіту», «Марсіанські зайці» (1962), «Сини світовиди» (1963), «Діти безмежжя» (1964), «Хто ти?» (1966), «Розбиваю громи», «Подвиг Вайвасвати» (1967), «Дике поле», «Чаша Амрити» (1968), «Покривало Ізиди» (1969), «Зоряний Корсар» (1971). Вже перші опубліковані книги викликали інтерес у читачів, їх почали перекладати іноземними мовами, але одночасно вони зазнали критики з боку держави. Твори філософсько-психологічного жанру не могли не спричинити до конфлікту із системою, яка воліла бачити у фантастиці інструмент пропаганди, а не поле вільного творчого пошуку. Досвід тюремного життя та знайомство з істинним обличчям радянської системи справив гло-

бальний вплив на його світобачення. З цих років неодмінним героєм бердникової творчості стає герой бунтівник, герой-мрійник, який бореться з пригніченням засобами духовного розвитку та вдосконалення. Своєрідним рубіконом став 1971, коли вийшов роман «Зоряний Корсар», який став бестселером і був перекладений 26 мовами народів світу. За глибиною філософського осмислення явища тоталітаризму його можна поставити в один ряд зі славнозвісним «1984» Джорджа Оруелла. Радянська республіканська преса розпочала проти Бердника погромну кампанію,

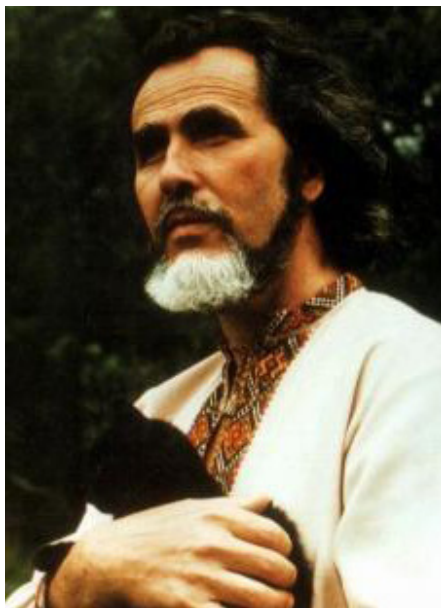
звинувачуючи у відвертій антирадянщині, «космічному націоналізмі». У 1972 році «Літературна Україна» писала про розповсюдження Бердником містики та ідеалізму. На сторінках газети з погромницькою рецензією проти роману «Зоряний Корсар» виступив Михайло Логвиненко. За цим прийшла заборона публічних виступів. На початку 1973 року нагінка на Олесю Бердника посилилася. Саме тоді перекладачка його творів на німецьку мову Анна-Галія Горбач передала письменникові червоний светр. У чому тут полягає склад злочину, цього, мабуть ніхто не зрозумів, але історію зі светром використано як нагоду для цькування Олесю Бердника. У газеті ЦК КПУ «Радянська Україна» з'явилася стаття «Олесь Бердник продався ЦРУ за червоний светр». Того ж року, на березнево-му Пленумі правління Спілки письменників головної партійної наглядач за літературою Василь Козаченко зажадав від Спілки «розібратись у творчості й громадській поведінці фантаста Бердника». Він запевняв, що письменник розсилає у всі кінці десятки, а то й сотні провокаційних листів, які потрапляють і за кордон, друкуються в національній пресі. Це був відвертий наклеп. Але у ті часи подібний компромат діяв безвідмовно. 15 травня 1973 року Олесю Павловича виключають із Спілки письменників України, забороняють друкування творів. Відразу після цього усі його книги (близько 30 назв) були вилучені з книготорговельної мережі та бібліотек і спалені. Родина опинилася без засобів до існування, нормою життя стали постійне стеження за переміщенням і обшуки. Під час одного з них чекісти конфісковують весь його архів — неопубліко-

вані прозові твори, філософські дослідження, щоденники. Щоправда, через деякий час вилучені речі письменника повернено.

Проте духовна блокада письменника владою була подолана. Творчість Бердника підхоплює діяльність підпільного «самвидаву» української діаспори та публікації за кордоном. Загальну кількість видань Олесь Бердника встановити неможливо, оскільки «самвидав» не рекламував своєї діяльності, а за межами України зазвичай навіть не повідомляли авторові про факт видання. Усього зарубіжні видавництва оприлюднили приблизно десятка зо два книг фантаста. Їх перекладали англійською, німецькою, французькою, німецькою, японською, португальською, польською, угорською, естонською та іншими мовами. Протягом семидесятих років потрапили за кордон і побачили світ книжки: «Апостол безсмертя», «Блакитний коваль», «Золоті ворота», «Україна Січі вогняної», «Свята Україна», «Прометей», «Кажу вам», «Пора звести блакитний храм!», збірники листів, есеїв тощо. Крім того, низку творів О. Бердника (літературно-філософський трактат «Пісня Надземна», поему-містерію «Закляття», «Воскресіння слова. Словник Ра», есеї «Заповіт Христа», «Терновий вінець України») було розповсюджено на сторінках журналу «Визвольний шлях» та тижневика «Шлях Перемоги». Створені ним у цей період повісті, романи, історіософські поеми, поезії, увійшли до золотого фонду національного письменства. Молодь називала письменника «Учителем життя».

Незнайомі люди дарували йому на вулиці квіти. Рядки його книг ставали паролем для тих, хто не хотів жити «як усі» в країні «розвиненого соціалізму»... Письменник вірив, що на Землі утвердиться духовність, влада розуму та серця, будуть побудовані «мости до інших сфер Буття», а до майбутніх дітей прийдуть гості з далеких світів. У цей період Олесь Павлович зближується з багатьма дисидентами і 1974 року вперше ініціює створення Української Духовної Республіки, яку пізніше спробує утвердити на теренах незалежної України. 1976 року він стає одним із співзасновників Української Гельсінської групи (УГГ), яку очолює після арешту її голови, письменни-

ка Миколи Руденка. Координує роботу правозахисників, пише численні листи, звернення, меморандуми до радянських можновладців та міжнародної спільноти на захист переслідуваних дисидентів, заарештованих і засуджених борців за права людини. Зокрема, написав від імені Групи «Маніфест Українського Правозахисного руху», відкритого листа Комітетові ООН у справах захисту прав і свобод людини, до організації «Міжнародна амністія», звернення «До письменників України і світу» на захист М. Руденка і О. Тихого.

За активну творчо-громадську діяльність у 1979 році Бердника знову заарештовують і ув'язнюють у слідчому ізоляторі КДБ як особливо небезпечного державного злочинця. Інкримінувалося написання і розповсюдження статей «Свята Україна», «Альтернативна Еволюція», поеми «Закляття» (до 325-річчя приєднання України до Росії), участь у антирадянській організації (УГГ). Вирок — шість років концтаборів і три — заслання. Далі — звична схема: голодування протесту, фізичні й моральні тортури... В ув'язненні він пробує у Пермській області аж до 1984 року. При цьому його діяльність ніколи не зупинялася. Він активно працює над самовдосконаленням, вивчає філософію Сходу та Заходу, разом з іншими політв'язнями ставить свій підпис під зверненням до ООН із вимогою розпочати процес деколонізації України.

Опинившись на волі, він спромігся на черговий інтенсивний творчий спалах. Бердник починає працювати в редакції київського журналу «Наука — Фантастика», знову стає членом Спілки письменників. З'являються нові його книги: «Хто ти?», «Вогнесміх» (1987), «Вогняний вершник» (1989), «Лабіринт Мінотавра» (1990), «Серце Матіоли» (1991), «Пітьма вогнища не розпалює» (1993), «Тайна Христа», «Пісня Надземна» (1996), «Камертон Дажбога» (продовження роману «Зоряний Корсар», 1996), а ще безліч статей, програмних хартії тощо. Будь-який новий твір — це крок у сходження, новий прорив творчої думки у незвідане. На сторінках кожного з них письменник щоразу оновлюється, сягає дальших горизонтів, по-новому підходить до вічних проблем: Людина — Всесвіт, Людина — Істина, Людина — Бог, Людина — Природа. Десь до цього періоду належить формування групи молодих прихильників Бердника, яка потім була відома як група «Зоряний корсар» під керівництвом композитора і барда Сергія Сольоного. Окрім ідейної спрямованості «Зоряний корсар» був специфічним музичним гуртом, на концертах якого виконувались пісні на вірші письменника та схожі за тематикою (наприклад «Гімн Божої Матері» чи «Вальс Люцифера» С. Сольоного). Його роботи стали широко відомі світу. Етномистецтвознавець Т. Марченко-Пошивайло відзначає, що український письменник О. Бердник, за дослідженням, проведеним у

Канаді, входить до першої десятки східноєвропейських авторів, чії твори перекладені англійською та французькою мовами.

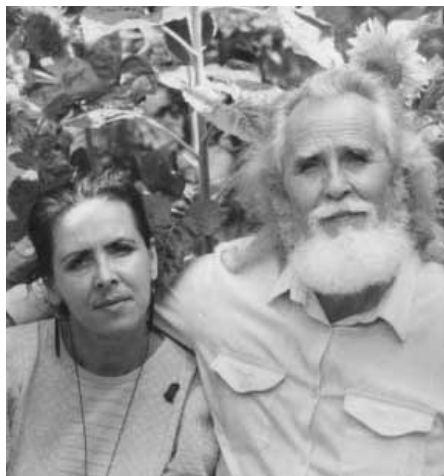
Неабиякий інтерес становлять і мистецькі твори Бердника. У час цинічних переслідувань з боку радянської влади Олесь Павлович почав виявляти свої думки та ідеї на полотні. Це малярське захоплення тривало протягом усіх 15 років заборони писати та друкуватися. Він творець живописної серії картин «Космічна символіка». Під час ув'язнення в поселенні Всесвятському Пермської області створював портрети найрідніших людей — матері, батька, а також побратимів, образи козаків, Т. Шевченка, Г. Сковороди, Георгія Побідоносця. Вирізьбив на дошці ножом картину «Альтернативна Еволюція», яка виявила інший, омріяний мислителем поступ людства. Образами давньоруських воїнів розписав стіни їдальні табору фресками, які збереглися і донині. Цікавим виявом мистецького таланту Бердника є його «тюремні послання» — саморобні тематичні святкові листівки з малюнком на лицьовій стороні і текстом на звороті. Такі листівки були своєрідною кодовою системою, яка несла важливу інформацію від політв'язня. Як оповідала його дружина, саме за цими багатозначними малюнками — цим тайнописом, вона довідувалася про стан чоловіка, його життя, сокровенні думки і переживання. Надзвичайно мальовничими є картини О. Бердника в інтер'єрі хати в с. Гребені на Київщині, де й зараз живе родина письменника. Взагалі Олесю Берднику вдавалися великі полотна, які виходили з-під його пензля віртуозно, «в один подих». На картинах переважає темно-синій колорит — йому найбільше до вподоби «духовні» кольори нічного неба і раннього світанку. Малював олією на полотні, картоні, фанері, викладав інтарсією. Тому не випадково знаковими картинами митця, на думку мистецтвознавців, ста-

ють «Свята трійця», «Берестечко», «Причинна», диптих «Молитва», «Вогняне Преображення», кожна з яких є образним відтворенням духовного стану всієї України у певні проміжки часу. Коли не було коштів на фарби, Олесь Бердник запропонував дружині спільно творити картини зі шматочків тканини – так виникла ціла серія аплікативних панно. Твори розходилися не тільки по Україні, а й побували в Росії, Канаді, США. Створені Бердниками технікою аплікації хоругви зі священними образами Христа та Богородиці мандрували планетою разом зі своїми творцями.

У добу національного відродження кінця 80-х — початку 90-х років ХХ століття Олесь Павлович виявив усю свою багатогранність: поет, філософ, публіцист, політик (висувався кандидатом на перших в незалежній Україні президентських виборах), лідер громадської організації, навіть економіст — у грудні 1993 року в розпал економічної кризи він пропонував Кравчуку власну альтернативну методика введення гривні. Бердник указував на свій, окремішній шлях України, її місію, хоча тоді його пророцтва видавалися фантастикою. Свої ідеї він втілював 1989 року у відродженій після кадебістського погрому Українській Духовній Республіці (УДР), яка ніколи не була політичною партією в звичному розумінні. Майбутнє людства Бердник бачив у єднанні на рівних засадах всіх Духовних Республік світу, всіх націй та етносів. В основі стратегії організації був погляд на Україну, як на цілісний, живий організм, який може бути порятований любов'ю і солідарною відповідальністю всіх членів. Пріоритетами УДР були відновлення і заселення покинутих сіл, розвиток шкільництва, вивільненого від підручничково-формалістичного абсурду, рекультивация забруднених територій, відновлення екологічної чистоти Дніпра, еколого-культурний захист усіх територій тощо. За одним із визначень Бердника Духовна Республіка – це своєрідна єдність на основі спільного менталітету, «збір людських сердець для загального дійового сплеску». 4 – 7 липня 1990 року в Коломиї відбувся Перший Всесвітній Собор Духовної України, в якому взяли участь сотні тисяч людей, щоб обговорити найголовніші питання людства — якою має бути людина і суспільство ХХІ століття. На ньому було проголошено гасло «Воля прийшла в Україну!». Після 1990 року було проведено ще сім Соборів УДР, керованих Бердником. У цей період Олесь Павлович подорожує світом, відвідує США, Канаду, Індію, Тибет, зустрічається із Тибетськими ламами, Святославом Реріхом, відомим американським письменником Річардом Бахом, читає лекції «Астероїд Свободи» з проблем космогонії Всесвіту в рамках «Школи Астросталкінгу», веде при Київському планетарію популярний клуб-лекторій «Зоряний ключ», видає газети «Свята Україна» та «Згода». Втім, за часів незалежності та відходу в минуле

ідеологічної спадщини радянської імперії Олесь Павлович почав поволі втрачати той вплив, якого набув під час боротьби з нею. Нова українська генерація вже майже не цікавиться його самобутньою філософською концепцією, але спрямовує свої зусилля переважно на досягнення матеріального добробуту. Для О. Бердника знову настає час під знаком замовчування. Останнє публічне спілкування автора з читачами відбулось 1 грудня 1996 року на ювілейному вечорі з нагоди 70-ліття від дня народження та 40-річчя літературної діяльності. А 1997-го його спіткав третій інсульт, що призвело до майже повної втрати мови: підірване таборами здоров'я нагадало про себе. Відтоді і до самої смерті його янголом-охоронцем стала дружина. Залишилися незавершеними творчі задуми. Не встигла відбутися розмова з Папою Римським Іоанном Павлом II, який після читання книг письменника висловив побажання особисто зустрітися з ним. Але О. Бердник часто отримував листи від своїх шанувальників. Не забували й колеги-фантасти. Родина та прихильники ідей митця час від часу влаштовували акції з метою популяризації його творчості. Раз на рік — на Трійцю, до Бердників за традицією, приїздили найближчі друзі. Олеся Павловича вивозили на двір, і, якщо дощ не заважав, залишали там до пізнього вечора: він над усе любив розглядати зоряне небо. У березні 2003 року він тихо відійшов у засвіти. Похований, згідно із заповітом, у дворі власного будинку в селі Гребені, під деревним символом України, — розлогою калиною, висадженою самим письменником. Коли Олеся Бердника ховали, всі раптом побачили в небі пташиний ключ, який перешиковувався над свіжою могилою, ніби приймаючи в свою вервичку його душу.

Вчення Бердника стало одним з головних стержнів, котрі спрямовували розвиток української духовної сфери. В його особі українська культура отримала свого автентичного шукача істини, глибокого мислителя та культурного діяча, без яких будь-який сталий розвиток культури та духовності стає неможливим. Різножанровий і тематично багатогранний літературний доробок Олесь Павловича Бердника має величезний виховний вплив. Він один із найяскравіших представників української фантастики

60-70-х років XX століття. Іноді доля підносила його на вершину слави й успіху, часом — кидала у прірву безнадії і відчаю. Але Олесь Бердник зумів зберегти радість і світлу надію у те майбуття, що його описував у своїх книгах. Адже його фантастичні книжкові світи, крім того, що показують людину мислячу, здатну вирватися думкою з обмеженості реального світу, виховують ще й патріота України, ким був сам автор. Донька письменника Гроловиця Бердник переконана, що ідеї, закладені в його творах, є квінтесенцією філософських пошуків, вираженням українського духу. Закинутий на тисячоліття у майбутнє, в центр Галактики, або в інший вимір, залишаючись незламним володарем простору й часу, енергією та матерією, герой творів Олесь Бердника завжди лине думкою до своєї рідної землі, відчуваючи нерозривний зв'язок із Дніпровими кручами й квітучими заплавами; звідти черпає він силу й мудрість, благородство і ніжність любові. Творча спадщина Олесь Бердника вражаюча — майже 50 книжок, незрівняних фантастичних сюжетів, публіцистичних есе, понад сотня дивовижних за своєю лірикою, мелодійністю, змістовністю поезій-пісень. Письменник творить «власну казку», оскільки переконаний: віра в неї робить людину красивою, благородною, здатною до самопожертви в ім'я життя інших, казка передає з покоління в покоління мудрий досвід народу, формує духовно багату особистість, яка вірить, що гармонійне життя у Всесвіті залежить і від Людини. Він говорив: «Вся моя літературна та громадська діяльність була спрямована до розкриття у читача вищого космічного мислення, чуття, творчості». Його книги пам'ятають, люблять і це найбільша нагорода, якої може бажати творець. До сьогоднішнього дня продовжує існувати Українська Духовна Республіка. Її осередки діють майже в половині областей України, які працюють за різними напрямками, втілюючи в життя ідеї Бердника. За свою плідну працю письменник відзначений деякими літературними нагородами. Так, у 2002 році на 4 Харківському Міжнародному фестивалі фантастики «Зоряний міст» Олесь Бердник отримав спеціальну нагороду — «Філософський камінь» за видатні заслуги перед фантастикою. Від Миколаївського фестивалю фантастики «Планета 8141 Nikolaev» — спеціальний приз — гран-прі у

категорії «Пророк у Вітчизні». Має Олесь Бердник і особливу відзнаку України від держави за часів президентства В. Ющенка. 2006 року він стає кавалером ордена «За мужність» I-го ступеня за громадянську мужність, самовідданість у боротьбі за утвердження ідеалів свободи і демократії та з нагоди 30-ї річниці створення Української Громадської Групи сприяння виконанню Гельсінських угод (посмертно).

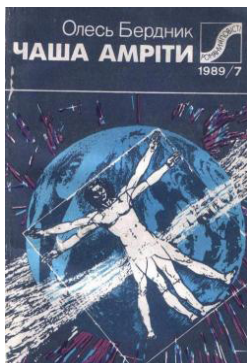
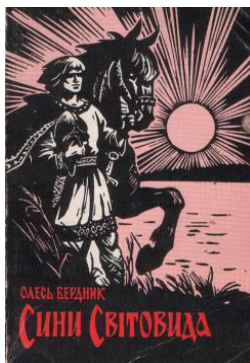
На вшанування пам'яті митця у селі Балико-Щукинка Кагарлицького району Київської області споруджено пам'ятник-бюст Олеся Берднику, що став візитною карткою комплексу зеленого туризму «Звенигород». Нині твори Олеся Бердника повертаються до читачів XXI століття, яке омріявав у своїх романах письменник. У 2004 році Громадська організація «Українська Духовна Республіка» та київський Видавничий дім «Афон» започаткували книжкову серію «Всесвіт Олеся Бердника» як меморіальне зібрання творів відомого українського фантаста. За період з 2004 по 2010 рік у серії вийшло вісім томів, до яких увійшли кращі науково-фантастичні романи і повісті, есе і футурологічні твори, а також маловідомі оповідання та поеми, які раніше в Україні не друкувалися. Головним укладачем серії стала донька письменника — Громоваця Бердник, яка об'єднала навколо найбільш повного авторського видання творів батька професійний колектив експертів, публіцистів, громадських діячів, дослідників-літературоз-

навців та бібліографів. Крім того, з ініціативи «Української Духовної Республіки» запроваджено «Зоряні читання Олесь Бердника», а Житомирським відділенням УДР до 80-річного ювілею поставлено спектакль за фантастичною поемою О. Бердника «Тартар». Також у місті Житомирі з 2005 року проводиться Міжнародний мистецький благодійний фестиваль «Зоряна Україна» імені Олесь Бердника, в рамках якого відбуваються науково-практичні конференції, присвячені творчості видатного літератора, зустрічі з родиною письменника, художні виставки, виставки раритетних документів та артефактів з сімейного архіву, літературні читання, презентації видань, мистецький перформанс за мотивами творчості тощо.

Творчість легендарного майстра фантастичної прози, основоположника жанру роману-феєрії Олесь Бердника — це невичерпна криниця снаги для допитливих дитячих душ, це інтелектуальне мистецтво, якого так бракує сьгоднішньому сучасному молодому читачеві. Тож читайте твори одного з найвідоміших фантастів світу, щоб разом з героями його оповідань, повістей, казок, романів навчитися жити за законами Всесвіту, де панують Добро, Любов, Гармонія і Краса.

Книги про спадщину про життя і творчість О. Л. Бердника

Бердник Г. Батько УДР і його донька : [інтерв'ю з донькою письменника] / Г. Бердник ; розмовляв Т. Литовченко // Укр. фантаст. оглядач. — 2008. — № 4. — С. 44-47.

Розповідь доньки про діяльність О. Бердника в Українській Духовній Республіці, його погляди на відродження культурних, історичних, духовних українських цінностей, про свою громадську та літературну творчість.

Бердник Г. Зорі і світи Олеся Бердника / Г. Бердник // Бердник О. Пунктир грядущого України. — Житомир, 2015. — С. 3-8.

Спогади доньки про життя та творчість, карколомні епізоди з біографії батька.

Бердник Г. «Філософське вчення Олеся Бердника актуальне, як ніколи» : [інтерв'ю з донькою письменника] / Г. Бердник ; бесіду вів В. Шпак // Уряд. кур'єр. — 2011. — 5 берез. — С. 14.

Бесіда з донькою письменника Громовицею Бердник про нележку, але героїчну долю батька.

Бердник Олександр (Олесь) Павлович // Міжнародний біографічний словник дисидентів країн Центральної та Східної Європи й колишнього СРСР. Т. 1. Ч. 1 : Україна / уклад. Є. Захаров, В. Овсієнко. — Харків, 2006. — С. 67-71.

Стислий біографічний нарис життя та громадсько-політичної діяльності.

Бердник Олесь Павлович – письменник, художник, композитор // Миколаївські письменники – дітям : (біобібліогр. покажч.) / Управління культури Миколаївської облдержадміністрації ; Обл. б-ка для дітей ім. В. О. Лягіна ; уклад. В. Є. Щербак, Л. Г. Шевцова. — Миколаїв, 2010. — С. 8-10.

Коротка біографічна довідка, список основних творів та літератури про життя та творчість.

Все життя шукати істину... : до 75-річчя від дня народж. О. П. Бердника // Календар знаменних і пам'ятних дат : 2002, IV кв. / Нац. парламент. б-ка України, Кн. палата України. — Київ, 2002. — С. 82-85.

Життєвий та творчий шлях письменника-фантаста.

Вчення Олесь Бердника // Новітні та нетрадиційні релігії, містичні рухи у суспільно-політичній сфері України : Монографія / Європейський університет. — Київ, 2002. — С. 188-190.

Мова йде про громадську життєву позицію письменника, про вплив філософської концепції світобачення Бердника на розвиток української духовної сфери.

Губко О. Невтоленна жага світових таємниць : Олесь Бердник як харизматична особистість / О. Губко // Дивослово. — 2002. — № 7. — С. 45-49.

Характеристика українського літературного жанру наукової фантастики на прикладі унікальності творчості та особистості Олесь Бердника.

Ільїн В. Олесь Бердник — вічна сила духовності / В. Ільїн // Бердник О. Вибрані твори. — Київ, 2007. — С. 5-14.

Автор висвітлює життєвий та творчий шлях О. Бердника. Значну увагу приділяє характеристиці роману «Зоряний Корсар» та значенню і осмисленості творчості письменника сьогодні.

Карацупа В. Минуле української фантастики / В. Карацупа, О. Левченко, Ю. Шевела // Укр. фантаст. оглядач. — 2008. — № 4. — С. 48-55.

Біографічний нарис життєвого та творчого шляху Бердника, коротка характеристика основних фантастичних творів письменника у хронології написання, список книжок автора українською мовою.

Комісаренко К. Образ Прометея у фантастичній прозі Олесь Бердника / К. Комісаренко // Укр. мова і літ. в шк. — 2010. — № 1. — С. 25-28.

Аналіз-дослідження інтерпретації міфу про Прометея відповідно до вимог фантастичного жанру у творах Олесь Бердника – романі «Зоряний Корсар» і повісті «Лабіринт Мінотавра».

Конотопець Н. Все життя шукати істину... : Олесеви Берднику — 70 : штрихи до портр. // Літ. Україна. — 1996. — 12 груд. — С. 5.

Літературна творчість О. Бердника.

Коробкова Т. Олесь Бердник, його рід і родина : глибоке «коріння» життя / Т. Коробкова // День. — 2012. — 20-21 квіт. — С. 8.

Родовід письменника, розгорнута творча біографія.

Кочуровський І. Повість «Прометей» на тлі Бердникової творчості / І. Кочуровський // Променисті силуети : лекції, доповіді, статті, есеї, розвідки / І. Кочуровський. — Київ, 2008. — С. 616-630.

Нарис присвячено науковій фантастиці О. Бердника. Значну увагу приділено аналізу його творів: «Зоряний Корсар», «Окоцвіт», «Чаша Амріти», «Прометей».

Логвиненко Б. Огірки й космос / Б. Логвиненко // Богдан Логвиненко про Нестора Махна, Шарля де Голля, Олесь Бердника, Джохара Дудаєва, Романа Шухевича / Б. Логвиненко ; худож. О. Кузнєцова. — Київ, 2009. — С. 33-46.

Цікава історія про дитинство О. Бердника з книги серії «Життя видатних дітей».

Марченко-Пошивайло Т. Блакитний коваль України : люди і роки / Т. Марченко-Пошивайло // Укр. культура. — 2002. — № 8. — С. 22-23.

Стаття, що приурочена 75-річчю від дня народження О. Бердника, висвітлює його діяльність як письменника, митця та громадського діяча.

Метельова Т. Світотворче слово Олесь Бердника / Т. Метельова // Сучасність. — 2005. — № 3. — С. 125-133.

Філософська специфіка та значення фантастичних творів письменника, особливість світобачення у романі «Зоряний Корсар».

Олесь Бердник // З порога смерті... : письменники України — жертви сталін. репресій. Вип. 1. — Київ, 1991. — С. 62-64. *Стисла біографія письменника.*

Олесь Бердник (1926-2003) // Література рідного краю : письменники Миколаївщини : посіб.-хрестоматія / уклад. і заг. ред. Н. М. Огреніч. — Миколаїв, 2003. — С. 81-87.

Основні віхи життя та творчості, список основних творів, уривок з роману «Пітьма вогнища не розпалює».

Хоменко О. Провісник зоряного вирію / О. Хоменко // Позняк Н. Українські вісники / Н. Позняк, О. Хоменко. — Тернопіль, 2008. — С. 125-129.

Критичний аналіз життя та діяльності О. Бердника.

На допомогу вивчення творчості О. Бердника в школі

Бабійчук Т. Літературно-мистецький вечір «Олесь Бердник — Зоряний Корсар України» / Т. Бабійчук // Укр. літ. в загальноосвіт. шк. — 2015. — № 1. — С. 13-17.

Сценарій вечора, що присвячений життю та творчості письменника.

Бабійчук Т. Читацька конференція за романом «Зоряний Корсар» Олесь Бердника в педагогічному коледжі / Т. Бабійчук // Укр. літ. в загальноосвіт. шк. — 2013. — № 9. — С. 45-48.

Методичні рекомендації щодо проведення позакласного заходу для старшокласників за відомим романом письменника. Матеріал містить безліч запитань, які можна використати для організації літературних обговорень, диспутів, вікторин, творчих дискусій за твором.

Лінкевич Л. «Силою матерів тримається світ» : урок за повістю Олесь Бердника «Мати» / Л. Лінкевич // Укр. літ. в загальноосвіт. шк. — 2008. — № 5. — С. 39-43 ; Всесвіт. літ. та культура в навч. закл. України. — 2009. — № 6. — С. 37-40.

Розробка уроку-дослідження за твором письменника-фантаста, що розкриває жанрові особливості, проблематику повісті-монологу, виховує пошанне ставлення до матері.

Логвіненко Н. Казка кличе у мандри... : урок-бесіда за фантастичною повістю О. Бердника «Хто зважиться — вогняним наречеться» / Н. Логвіненко // Укр. літ. в загальноосвіт. шк. — 2005. — № 2. — С. 26-31 ; Всесвіт. літ. та культура в навч. закл. України. — 2005. — № 4. — С. 21-26.

Аналіз творчої спадщини, методичні рекомендації до проведення уроків позакласного читання за темою.

Логвіненко Н. Уроки Маминої казки : бесіда з позакласного читання за повістю Олесь Бердника «Мати» : 7 кл. / Н. Логвіненко // Укр. літ. в загальноосвіт. шк. — 2005. — № 10. — С. 29-32.

Автор дає поради, як організувати роботу з учнями за змістом повісті «Мати», щоб перевірити розуміння її сюжету та сприйняття.

Логвіненко Н. Фантастична проза українських письменників у шкільному прочитанні / Н. Логвіненко // Література. Діти. Час. Вип. 1 / Центр дослідження літератури для дітей та юнацтва. — Тернопіль, 2011. — С. 172-178.

Автор розкриває технологічні аспекти розвитку читацької діяльності школярів під час вивчення творів письменників-фантастів у шкільному курсі літературної освіти. Головну увагу приділено тематичному багатству та освітньо-виховному потенціалу фантастичної прози О. Бердника.

Скотняченко Л. Симфонія людського життя : урок позакласного читання за романом Олеся Бердника «Хто ти?» / Л. Скотняченко // Всесвіт. літ. та культура в навч. закл. України. — 2008. — № 6. — С. 31-34.

Розробка уроку, що розкриває ідейно-художній зміст твору письменника, визначає найважливіші цінності життя, що роблять людину духовно багатою.

Електронні ресурси

Бабійчук Т. Літературно-мистецький вечір «Олесь Бердник — Зоряний Корсар України» [Електронний ресурс] / Т. Бабійчук // Укр. літ. в загальноосвіт. шк. — 2015. — № 1. — С. 13-17. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/UIvzsh_2015_1_6.

Бабійчук Т. Читацька конференція за романом «Зоряний Корсар» Олеся Бердника в педагогічному коледжі [Електронний ресурс] / Т. Бабійчук // Укр. літ. в загальноосвіт. шк. — 2013. — № 9. — С. 45-48. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/UIvzsh_2013_9_12.

Бердник В. Олесь сказав мені: Ти достойно прожила моє життя. Тепер живи своє. [Електронний ресурс] / В. Бердник ; бесіду вела Ю. Косинська // Україна молода. — 2008. — 5 верес. — С. 20. — Режим доступу: <http://www.umoloda.kiev.ua/number/1239/171/43902/>.

Розмова з дружиною письменника про щастя духовної спорідненості, силу справжнього почуття і містичний зв'язок зі своїм чоловіком.

Бердник Олесь (Александр) Павлович (27 ноября 1926 — 18 марта 2003) [Електронний ресурс] : [проект «Архив фантастики»] : біографія, фотографії, бібліографія творів // Фантастика : живая ветвь искусства : [веб-сайт]. — Електрон. дані. — Режим доступу: http://archivsf.narod.ru/1927/oles_berdник/index.htm. — Назва з екрана.

Бердник Олександр Павлович [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія : [веб-сайт]. — Електрон. дані. — Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Бердник_Олександр_Павлович. — Назва з екрана.

Стисла біографія, нагороди, основні твори письменника.

Бердник М. О. Спогади про батька [Електронний ресурс] / М. О. Бердник // Архіви України. — 2012. — № 3 (279). — С. 133-149. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ay_2012_3_15.

Спогади про долю батька доньки письменника від першого шлюбу – історика і публіциста Мирослави Бердник, що супроводжуються світлинами із родинного архіву Бердників.

Гречаник І. Багатосуб'єктивність як конструкт хронотопної поліфонії у романах-феєріях Олександра Бердника [Електронний ресурс] / І. Гречаник // Житомирські літературознавчі студії. — 2013. - Вип. 7. — С. 215-221. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gls_2013_7_27.

Дослідження часопросторової розгалуженості художнього наративу у фантастичних творах письменника.

Гречаник І. Мультикультурність як основа позатекстового часопростору фантастичних романів О. Бердника [Електронний ресурс] / І. Гречаник // Питання літературознавства. — 2010. — Вип. 79. — С. 156-162. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PI_2010_79_22.

Семантичний та частково структурний аналіз позатекстового простору фантастичних романів Олександра Бердника, основні особливості їх з позицій мультикультурності.

Комісаренко К. Антропологічні аспекти фантастичної прози Олександра Бердника та Аркадія і Бориса Стругацьких [Електронний ресурс] / К. Комісаренко // Питання літературознавства. — 2010. — Вип. 80. — С. 101-106. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PI_2010_80_17.

Компаративна характеристика специфіки антропологічних образів в українській та російській фантастиці на прикладі гуманістичної спрямованості романів О. Бердника «Зоряний Корсар» та братів Стругацьких «Хижі речі доби».

Котляр Ю. В. «Любов» у філософії Олександра Бердника [Електронний ресурс] / Ю. В. Котляр // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]. Серія : Філософія. — 2015. — Т. 257, Вип. 245. — С. 82-85. —

Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchduf_2015_257_245_17.

Стаття висвітлює життя та діяльність О. Бердника, розкриває сутність поняття «любові» у творчості письменника і філософа.

Метельова Т. Філософська антропология Олеся Бердника: екзистенційні та постмодерністські інтенції [Електронний ресурс] / Т. Метельова // Українознавчий альманах. — 2014. — Вип. 16. — С. 42-47. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukralm_2014_16_10.

Автором розглянуто філософський аспект творчості українського письменника з позицій встановлення її суголосності екзистенціальним і постмодерним мотивам. На основі аналізу тексту його художніх творів виявлено особливості його філософського концепту.

Олесь Бердник [Електронний ресурс] : [офіційний сайт] : [життя та творчість, статті та інтерв'ю, фотографії, бібліографія]. — Електрон. дані. — Режим доступу: <http://www.berdnyk.com.ua/>. — Назва з екрана.

Олесь Бердник [Електронний ресурс] : [біографія, твори письменника] // Український центр : [веб-сайт]. — Режим доступу: <http://ukrcenter.com/Література/19121/Олесь-Бердник>. — Назва з екрана.

Олійник С. Інтелектуальний роман Олеся Бердника «Вогнесміх» в інтертекстуальному полі міфології [Електронний ресурс] / С. Олійник // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Літературознавство, мовознавство, фольклористика. — 2008. — Вип. 19. — С. 18-20. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_LMF_2008_19_7.

У статті досліджено міфологічний інтертекст фантастичного роману О. Бердника «Вогнесміх», проаналізовано основні міфологічні сюжети твору, простежено, у який спосіб відбувається семантична трансформація міфу при переході від тексту до тексту.

Файзулліна Г. Ідеї розбудови майбутнього цивілізації в українській філософській фантастиці (на прикладі творчості Олеся Бердника) [Електронний ресурс] / Г. Файзулліна // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : Культурологія. — 2015. — Вип. 16. — С. 363-365. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoakl_2015_16_51.

Характеристика філософсько-літературного вчення Олеся Бердника, висвітлення його концепцій походження Всесвіту, шляхів розвитку цивілізації через наукову фантастику.

Основні дати життя та діяльності О. Бердника

27 листопада 1926	Народився в селі Вавилове Снігурівського району Херсонської (нині - Миколаївської) області. Батько — потомствений коваль, мати - вишивальниця.
1930	Переїзд сім'ї Бердників до Київської області в родове село Кийлів Бориспільського району.
1944	Олесь добровольцем йде на фронт. Участь у Другій світовій війні.
квітень 1945	Демобілізація через поранення.
1947-1949	Навчання у театральній студії при драматичному театрі ім. Івана Франка (м. Київ). Робота в театрі.
1949	Арешт. Засудження на десять років тюремної ізоляції та п'ять років заслання за ст. № 58 КК СРСР. Відбування покарання в таборах Печори та Казахстану.
1956	Амністія.
1957	Видання першої книги — збірки повістей «Поза часом і простором».
1958	Член Спілки письменників СРСР.
1958-1971	Літературна діяльність (науково-фантастичні романи «Стріла часу», «Серце Всесвіту», «Діти Безмежжя», «Чаша Амріти», повісті «Марсіанські зайці», «Хто ти?», «Подвиг Вайвасвати», історична феєрія «Покривало Ізиди» тощо).
1971	Видання культового роману «Зоряний Корсар», який, за даними канадських дослідників, вийшов у 26 країнах світу.
1973	Переслідування з боку КДБ. Виключення зі Спілки письменників.

1974	Опальний письменник розробляє ідею Духовних Націй, працює над проектом «Альтернативна Еволюція» (проект надісланий до ООН та зареєстрований там як робочий документ).
1976	Олесь Бердник спільно з письменником Миколою Руденком та правозахисницею Оксаною Мешко створюють Українську Гельсінську групу.
6 березня 1979	Другий арешт. Засудження на 6 років ув'язнення в таборах суворого режиму та 5 років заслання за ст. 62/2 КК СРСР за участь в антирадянській діяльності та пропаганді. Відправлений етапом до табору № 36 (Пермська область).
1984	Звільнення за амністією. Повернення у с. Гребені Київської області – місце проживання дружини.
1986-1996	Літературна діяльність.
1987	Вихід друком роману «Вогнесміх», написаного в ув'язненні. Повторне прийняття Олесь Бердника до Спілки письменників.
1989	Створення О. Бердником громадської організації «Українська Духовна Республіка».
1989-1993	Творчі поїздки в США, Канаду, Індію, Тибет. Зустрічі з Ричардом Бахом, Святославом Реріхом.
1990-1996	Громадська діяльність.
1994-1995	Читання лекцій у Київському планетарії з питань космогонії Всесвіту.
1996	Вихід останньої книги Бердника у видавництві «Український письменник» — роману «Камертон Дажбога» (продовження роману «Зоряний Корсар»).
1 грудня 1996	Ювілейний вечір в «Українському домі» з нагоди 70-ліття від дня народження та 40-річчя літературної діяльності. Остання публічна зустріч Олесь Бердника з читачами.
18 березня 2003	Олесь Бердник пішов з життя. Похований у с. Гребені Київської області.

Життя Життя

(цитати відомих особистостей про творчість О. Бердника)

«Жанр філософсько-психологічної фантастики започаткований Олександром Павловичем Бердником з метою здійснення донорського вливання землянам космічної мудрості».

«Постійний двобій вічних категорій Добра і Зла, благородства і підступу, любові й ненависті уособлені в його літературних героях. Твори письменника, піднімаючись до притчових узагальнень, високої алегорії, завжди утверджують перемогу світла над темрявою, божественного начала над диявольським».

«Високодуховний доробок письменника – невичерпна криниця снаги для допитливих дитячих душ. Щоб кожний міг причаститися з неї, потрібно якомога швидше видати хоча б кількатомне «Вибране», обов'язково включивши туди роман «Зоряний Корсар».

*Губко Олексій,
український вчений, психолог*

«Варто наголосити, що саме творчість Олеся Бердника, чії романи і повісті поставили свого творця в один шеренг із такими велетнями світової фантастики, як Іван Єфремов, брати Стругацькі, Річард Бах, Рей Бредбері, спонукала нас вивчити історію розвитку української фантастичної прози, визначити знакові імена національної літератури, що не тільки стали родоначальниками цього виду словесно-художнього мистецтва «у себе вдома», на батьківщині, а й створили традиції, що в своїх найзагальніших рисах виявилися характерними й визначальними для всієї світової фантастики».

«У творах Олеся Бердника закладений надзвичайний потенціал народної свідомості, моралі; герої фантастичних повістей є носіями рис національного характеру».

*Логвіненко Наталія,
кандидат педагогічних наук, старший науковий
співробітник Інституту педагогіки НАПН України*

«Це інтелектуальне мистецтво, якого так бракує сучасному глядачеві і читачеві. Бердник цікавий і підліткові, і юнакові, і дорослій людині, бо його погляд, а отже, і твори спрямовані в завтрашній день».

П'янов Володимир, український літературознавець, перекладач

«Олесь Бердник — постать духовна, сказати б, піднебесна. В ньому фізичне і духовне було в ідеальній гармонії. Високий, урочий, він стримів і сам до горніх висот, і кликав, і вів за собою громаду. І зовні, і внутрішньо він належав до касти пророків, проповідників»

*Олійник Борис,
український письменник, політичний діяч,
голова Українського фонду культури*

«Світ його творів сповнений неповторної краси духовного буття, душевної цілісності. Він — один з найвидатніших письменників, яких народила Україна й котрі стали знаковими в культурному полі національного буття в другій половині ХХ століття».

«Книги Олесь Бердника поєднують все загальнолюдське із суттєво національним... Письменник сконцентрував в них дух українства, який виявив себе як дух людства. Його творчість — це спалах блискавки, який прорізує пітьму ночі, це зірниця в горобину ніч, що відкриває завісу до чогось невідомого, втаємниченого. Світ думок та ідей письменника — для тих, хто завжди шукає себе — в світі, в інших, в собі».

«Олесь Бердник створює українську романтику сміливих героїв, які в лабіринтах простору і часу шукають, страждають, перемагають, борються за щастя, долю, майбутнє української Вітчизни. Їх поєднує глибока духовна любов до власної історії й культури, впевненість в унікальності власних здобутків, котрі мають земне й космічне значення».

*Ільїн Володимир,
український філософ*

«Є твори, що пробуджують думку і очищують душу. Є твори, що надихають і наповнюють смислами. Усе це стосується і творчого слова Олесь Бердника. Однак воно — більше. Його слово серед тих, якими творяться світи».

«Зустріч з творами Олесь Бердника — це радісна й щемлива зустріч-впізнавання... Творчість його надзвичайно багата на змістовні й образні конотації з найкращими зразками філософських концепцій, що мали місце в історії людства».

*Метельова Тетяна,
старший науковий співробітник НАН України,
кандидат філософських наук, доцент, журналіст*

«Основна сутність Бердникових книжок — це впевненість у космічній цінності людської особистості, у глибинному значенні людського люблячого серця».

«Батькове життя можна назвати тяжким. Але він завжди говорив, що тяжкі часи й екстремальні ситуації — наші вчителі. Батько любив повторювати: перша відсидка зробила його письменником, друга — мислителем, неввічливе ставлення з боку влади — дисидентом, виключення із СПУ — художником. А хвороба подарувала можливість осмислити те, на що не вистачало часу раніше... Багато людей називають батька своїм учителем. Він же ніколи не вважав себе наставником. Він казав: «Я не учитель, я друг і натхненник. І якщо комусь близькі мої погляди й думки — ми супутники на вічній дорозі пошуку...».

«Найважчим «гріхом» батька стало те, що його твори спонукають українців пишатися героїчною історією свого народу».

*Бердник Громовиця,
донька О. Бердника, українська журналістка, письменниця, культуролог*

«Славнозвісний фантаст-дисидент належав до тих рідкісних людей, які здатні відкинути все тимчасове і поверхове, думати одвічними архетипами. жити категоріями Всесвіту, Світла, Любові. Але пориваючись до вищих сфер, Олесь Бердник ніколи не забував і про Матір-Націю, любов до якої сформувала його творчу сутність. Тож прикметно, що у віршах, містеріях, самвидавних та друкованих статтях, інтерв'ю... нерідко стоять поруч два слова — Дух і Україна».

«УДР — це мрія про нове суспільство, абсолютно нові стосунки між державами, континентами, між людьми в родинах, і ці засади розробив Олесь Павлович і подарував Україні, і всьому людству».

*Бердник-Сокоринська Валентина,
дружина письменника, художниця,
народна майстриня по виготовленню ляльок-мотанок*

«Кажуть, що де проходив Бердник, там верби виростали. І дійсно, скільки всього життєдайного залишила по собі ця незвичайна людина, зберігаючи, мов благородні дерева, золоті ключі української духовності, аби не замулилися вони та не обміліли у сьогоднішні життєвих випробувань. І віриться, що символічні слова-настанови «Людино, вибери свою долю: серце дитини, меч воїна, крила орла», стануть не лише життєвим кредом Олесь Бердника..., а і його славних нащадків, аби постала із Вогню Небесної Кузні омріяна ним Свята Україна».

Марченко-Пошивайло Тетяна, український мистецтвознавець

«Людина в «Зоряному Корсарі» — це модель самого Всесвіту... І ці вселенські можливості людина, по Берднику, може реалізувати через власну волю. Майбутнє по «Зоряному Корсару» — це подолання деспотизму навколишнього світу, і власної природи, і творення гармонійного світу, де навіть смішний Універсальний Робот хоче стати людиною, і стає нею, трансформувавши через свій біокібернетичний мозок вищу силу, яка править у світах Олеся Бердника — любов».

*Прашкевич Геннадій,
російський письменник, перекладач*

«Може, ми ще не збагнули всієї величі цього діяча з племені титанів? І в майбутньому до його спадщини будуть припадати, мов до джерельної води, нові й нові покоління так, як це маємо з духовними заповідями Тараса Шевченка й Івана Франка, Лесі Українки й Олени Теліги, Олега Ольжича й Василя Стуса».

*Немченко Іван,
український літературознавець*

Вітання до Олеся Бердника (крилаті вислови митця)

«Посіємо співчуття — виростимо любов. Посіємо любов — пожнемо колосся краси. Посіємо красу — побачимо цілісний світ гармонії і братерства».

«Бережіть уміння творити Радість. Так пройдете всі брами».

«Тяжка доля — бути людиною. Але й прекрасна. Покликання Людини вражає: одухотворити Всесвіт променем Розуму й Любові».

«Кого вогонь не спопеляє, того народжує».

«Готовність до подвигу, вихована в напруженій постійності прагнення до добра, є найвищий прояв подвигу».

«Діти — це незалежне, неповторне, чисте, радісне людство. Діти — це прибульці зі світу любові».

«Дітям треба відкрити очі: правдива краса виростає на дереві спільного блага, підробна — харчується соками обману».

«Необхідно прийняти в серце біль і підлість теперішнього, щоб пройти крізь вогонь очищення і прямувати до радісного преображення».

«Відчинити двері для нових істин час настав. Не руйнувати старе, але мудро сплїтати візерунок нового, витягуючи живу нитку синтезу з усіх існуючих можливостей».

«Усе вмирає, та не все воскресає».

«Пітьма вогнища не розпалює».

«Хто в небо не росте, приречений на тління».

«Досвідчений садівник знає — де, як і коли посіяти, щоб отримати кращі парості».

«Коли маємо щось здійснити — несемо таку певність, ніби уже здійснено. Лише так будемо успішні».

«Без прориву в небувале немає альтернативи».

«Реальність — це пробудження від сну Душі, яка радісно скидає з себе лахміття псевдожиття».

«Людино, вибери свою долю: серце дитини, меч воїна, крила орла».

«Людина мисляча народжує людину мудру».

Симфонія життя під знаком Ресвіти

(вікторина про життєвий та творчий шлях Олесь Бердника)

1. Де і коли народився Олесь Бердник?
(с. Вавилове, Миколаївська область, 27 листопада 1926 року)
2. Чим займались батьки письменника?
(Батько — потомствений коваль, мав видатні здібності до механіки, мати — проста селянка, вишивальниця)
3. Творчістю яких письменників захоплювався Бердник у дитячі та юнацькі роки?
(Ж. Верн, Г. Уеллс, В. Владко, О. Бєляєв)

4. В якому віці і коли Олесь Бердник іде добровольцем на фронт?
(17 років, 1944 року)
5. У якому театрі Бердник навчався у студії та працював певний час актором?
(Драматичний театр імені Івана Франка)
6. Коли і за що відбулися арешти О. Бердника
(1949 та 1979 року, за участь в антирадянській діяльності та пропаганді)
7. Назвіть літературний жанр, що приніс письменнику світове визнання?
(Наукова фантастика)
8. Назва першої книжки О. Бердника, що була видана в 1957 році?
(«Поза часом і простором»)
9. В якому році Бердника приймають до Спілки письменників?
(1958 року)
10. Яку збірку поезій Бердник назвав у честь свого батька?
(«Блакитний коваль»)
11. Який культовий знаменитий роман письменника був перекладений на 26 мовами світу? («Зоряний Корсар»)
12. Назвіть найвідоміші твори письменника, які були видані підпільним самвидавком за кордоном у 70-х роках 20 ст.?
(«Апостол безсмертя», «Україна Січі вогняної», «Блакитний коваль», «Золоті ворота», «Свята Україна», «Пісня Надземна», «Закляття», «Прометей»)
13. Співзасновником якої правозахисної організації 1976 року стає Олесь Бердник?
(Українська Гельсінська Група)
14. Яким талантом прославився О. Бердник у період заборони писати та друкуватися?
(Малярська творчість, створення живописних картин різної тематики)
15. Назвіть живописні полотна, які на думку мистецтвознавців стали знаковими картинами Бердника-художника?
(«Свята трійця», «Берестечко», «Причинна», диптих «Молитва», «Вогняне Преображення»)
16. Ініціатором створення та Президентом якої громадської гуманістичної організації був Бердник?
(Українська Духовна Республіка)
17. З якими визначними культурними діячами зустрівся О. Бердник під час творчих поїздок до США та Індії?
(письменник Річард Бах, художник Святослав Реріх)

-
18. Які газети видавав О. Бердник?
(«Свята Україна», «Згода»)
 19. Якою наукою, що прогнозує майбутнє, займався письменник?
(Футурологія)
 20. Останній твір письменника, що вийшов у видавництві
«Український письменник» 1996 року?
(роман «Камертон Дажбога»)
 21. Яку нагороду отримав письменник від Харківського міжнародно-
го фестивалю фантастики «Зоряний міст»?
(Спеціальна відзнака — «Філософський камінь» за видатні заслуги
перед фантастикою, 2002 рік)
 22. За якою фантастичною поемою О. Бердника було поставлено
спектакль до 80-річного ювілею митця?
(«Тартар»)
 23. Де споруджено пам'ятник-бюст Олесю Берднику?
(с. Балико-Щукинка Кагарлицького району Київської області
на території комплексу зеленого туризму «Звенигород»)
 24. Який фестиваль в честь О. Бердника проводиться з 2005 року
в м.Житомирі?
(Міжнародний мистецький благодійний фестиваль
«Зоряна Україна» імені Олесь Бердника)

Зрозуміти

1. Американський письменник і філософ, з яким зустрічався О. Берд-
ник під час поїздки до США?
2. Який роман, що вийшов друком у 1987 р., письменник написав під
час другого ув'язнення?
3. Перше слово з назви останньої книги О. Бердника, що є продов-
женням роману «Зоряний Корсар»?
4. Прізвище українського письменника, спільно з яким Олесь Бердник
створює Українську Гельсінську Групу?
5. Село на Київщині, де був похований та провів останні роки життя
письменник?
6. Як називається комплекс зеленого туризму, на території якого спо-
руджено пам'ятник-бюст О. Берднику?
7. Назва поеми-містерії, що була опублікована у 70-х роках 20 ст.
за кордоном у журналі «Визвольний шлях»?

				1 Б					
2				Е					
3				Р					
		4		Д					
5				Н					
	6			И					
		7		К					

Відповіді на кросворд

1. Бах
2. Вогнесміх
3. Камертон
4. Руденко
5. Гребені
6. Звенигород
7. Закляття

				1 Б	А	Х				
2 В	О	Г	Н	Е	С	М	І	Х		
3 К	А	М	Е	Р	Т	О	Н			
		4 Р	У	Д	Е	Н	К	О		
5 Г	Р	Е	Б	Е	Н	І				
	6 З	В	Е	Н	И	Г	О	Р	О	Д
		7 З	А	К	Л	Я	Т	Т	Я	

Космічна головоломка

Рухаючись за номерами чисел, прочитай назву серії, в якій друкувались твори письменника

Відповідь:

1 2 3 4 5 6 7
В С Е С В І Т

8 9 10 11 12
О Л Е С Я

13 14 15 16 17 18 19 20
Б О Р Д Н И К А

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

ЗОРЯНА ФЕЄРІЯ ОЛЕСЯ БЕРДНИКА

Інформаційний бібліографічний список для організаторів дитячого читання до 90-річчя від дня народження видатного українського письменника-фантаста О. П. Бердника

Відповідальна за випуск А. І. Гордієнко
Матеріал підготувала В. М. Красножон
Літературний редактор В. Я. Полисаєва
Комп'ютерна верстка Ярчак Н. В.
Підписано до друку 12.09.2016 р.
Зам. № 17. Наклад 75 прим.

Видавець та виготовлювач
НБУ для дітей
вул. Баумана, 60, м. Київ, 03190
Тел/факс. 400-65-87, тел. 400-05-01, 400-70-91
<http://www.chl.kiev.ua>
mail: library@chl.kiev.ua

НБУ для дітей
вул. Баумана, 60, м. Київ, 03190
Тел/факс. 400-65-87, тел.: 400-05-01, 400-70-91
<http://www.chl.kiev.ua>
mail: library@chl.kiev.ua